

مدیریت خشکسالی

تولید علوفه سورگوم

مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان اصفهان

اداره ترویج و آموزش

تابستان ۱۴۰۰

زمان های برداشت سورگوم:

سورگوم متناسب با رقم و نوع استفاده در زمان های مختلفی برداشت می شود. چرای مستقیم سورگوم در زمانی که ارتفاع بوته ها حدود یک متر می رسد، انجام می گردد. هرگاه سورگوم به صورت علوفه تر و خشک مورد استفاده قرار گیرد، باید ارتفاع بوته های علوفه ای به حدود ۱۵۰ سانتی متر برسد و سپس چین برداری شود. در خصوص ارقام سیلویی به طور کلی ارتفاع آنها از ارتفاع علوفه ای کمتر بوده و در آخر مرحله خمیری نرم، با ماشین چابر ذرت یا چابر خورشیدی اقدام به برداشت می شود.

ویژگی های اکولوژیکی گیاه سورگوم:

❖ **درجه حرارت:** متوسط درجه حرارت برای ۴ الی ۱۳ ماه متوالی باید ۲۱-۳۲ درجه سانتی گراد باشد. اگر سورگوم به مدت طولانی در معرض حرارت کمتر از ۷ درجه سانتی گراد قرار بگیرد، از بین خواهد رفت.

❖ **رطوبت:** سورگوم یکی از متحمل ترین گیاهان به تنش خشکی است. ریشه های خود را از نظر افقی تا یک متر و عمودی تا ۱.۸ متر گسترش داده و با اشغال سطح وسیعی از خاک، آب و مواد غذایی را جذب می کند. آبیاری در روزهای اولیه کشت ۷-۸ روز یکبار و پس از استقرار گیاه با فاصله ۸-۱۰ روز انجام شود.

❖ **نور:** سورگوم گیاهی روزکوتاه می باشد اما طول روز مناسب آن معمولا ۱۰ ساعت است.

❖ **خاک:** در خاک های حاصلخیز با زهکش و ساختمان خوب و بافت متوسط، عملکرد بالایی دارد و در خاک های شور و قلیایی با PH ۸ الی ۹ عملکرد قابل قبولی نیز دارد.

❖ **انتخاب رقم:** بیشترین تنوع رقم در سورگوم دانه ای مشاهده می شود. در کشور ما به ترتیب کشت ارقام سورگوم علوفه ای، دانه ای، علفی، جارویی و ندرتا شیرین معمول است.

عنوان: مدیریت خشکسالی تولید علوفه سورگوم

گردآورندگان: فاطمه رفیعی - طاهره سادات فاتحی

برگرفته از: نشریه کاربرد گیاهان علوفه ای زمستانه در خوراک دام

ویراستار تخصصی: دکتر مسعود ترابی، مهندس شاپور سهرابی

ویراستار ترویجی و ادبی: فاطمه رفیعی

تهیه شده در: اداره ترویج و آموزش مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان

اصفهان و اداره رسانه های آموزشی و ترویجی مدیریت هماهنگی ترویج

کشاورزی استان اصفهان

مسئولیت صحت مطالب با گردآورندگان است.

شماره ثبت در شورای انتشارات سازمان جهاد کشاورزی استان

اصفهان ۰۲۱۴۰۱۱۰۱۱ مورخ ۱۴۰۱/۲/۴ می باشد..

سورگوم

سورگوم پنجمین غله مهم زراعی در دنیا است که سطح زیر کشت وسیعی در جهان و ایران دارد. سورگوم گیاهی متحمل به خشکی و نسبتا به شوری می باشد. در ایران ارقام متنوعی از سورگوم دانه ای و علوفه ای وجود دارد. سورگوم دانه ای در مقایسه با برنج، گندم و ذرت عملکرد بالایی دارد. سورگوم بومی مناطق گرم و مرطوب است اما با اصلاح ژنتیکی که امروزه روی آن صورت گرفته، می توان آن را در مناطق معتدل و حتی سردسیر هم کشت کرد.

ویژگی های سورگوم و دلایل بالا بودن توان تولید محصول آن در شرایط نامساعد محیطی عبارتند از:

۱- سیستم ریشه ای نسبتا عمیق و وسیع برای استفاده از آب در دسترس

۲- پوشش مومی بر روی ساقه ها و برگ ها برای کاهش تلفات آب

۳- توانایی استفاده حداکثری از آب به وسیله آرایش برگ ها و تنظیم روزنه ای

۴- توانایی استفاده از مواد فتوسنتزی تولید شده قبل از گرده افشانی جهت پر کردن دانه

طبقه بندی سورگوم بر اساس طول دوره رشد:

❖ سورگوم یکساله شامل سورگوم شیرین ، سورگوم علوفه ای، سورگوم دانه ای، سورگوم جارویی، سورگوم علفی یا سودان گراس است.

❖ سورگوم چندساله شامل جانسون گراس ها (قیاق ها) است که عمدتا به صورت علوفه تر و خشک و چرای مستقیم توسط دام مصرف می شود.

طبقه بندی سورگوم بر اساس موارد استفاده آن:

سورگوم دانه ای:

دانه آن مورد تغذیه انسان، دام و طیور می باشد و در تهیه نشاسته و الکل کاربرد دارد.

سورگوم شیرین یا قندی:

به علت وجود قند در ساقه این نوع سورگوم در مصارف شیرینی پزی و صنعت نوشابه سازی و تهیه الکل کاربرد دارد. از ارقام دو منظوره آن در تهیه علوفه و سیلوی خوش خوراک و با کیفیت استفاده می شود.

سورگوم جارویی:

به دلیل دارا بودن انشعابات طویل در گل آذین جهت تهیه جارو استفاده می شود.

سورگوم علفی:

به دلیل دارا بودن ساقه های باریک و پنجه های زیاد به عنوان علوفه مصرف می شود.

سورگوم مومی:

در تهیه موم و همچنین پودرهای آرایشی گران قیمت کاربرد دارد.

پاپ سورگوم:

به صورت شکفته و به عنوان آجیل استفاده می شود.